

2.4.1984

1515/Daa
146 / -o. 4.84

Eduskunnan valtiontilintarkastajien kirjelmä n:o 120/84

MERIPELASTUSJAOSTON LAUSUNTO SUOMEN RADIOSÄHKÖTTÄJÄLIITON KIRJELMÄÄN

Suomen radiosähköttäjien liitto r.y. esittää valtiontilintarkastajille osoitetussa kirjelmässään meripelastuspalvelunäkökohtiin vedoten, että Posti- ja telelaitoksen toimeenpanemasta Kotkan rannikkoradioaseman yöpäivystyksen siirtämisestä kaukosäädöllä Helsingin rannikkoradioasemalta tapahtuvaksi samoinkuin vastavista myöhemmistä toimenpiteistä luovuttaisiin ja että meripelastuspalvelun viestipalvelun koordinoimiseksi asetettaisiin asiantuntijatoimikunta.

Viikinkionnettomuuden tutkijatoimikunnan ehdotusten toteuttamiseksi laadittiin pelastuspalvelun valtakunnallisen neuvottelukunnan meripelastusjaostossa suunnitelma ja esitys toimenpiteistä meripelastuspalveluorganisaation ja toimintojen kehittämiseksi. Asiaa sen jälkeen käsitellyt ministeriryhmä esitti 11.3.1980 meripelastuspalvelun yleisen suunnittelu-, valmistelu-, johto-, yhteensovittamis- ja kehittämisvastuun uskomista entistä selvemmin rajavartiolaitokselle. Tämän seurauksena rajavartiolaitoksen tehtäviä muutettiin asetuksella v. 1980. Myöhemmin, v. 1982, säädettiin laki meripelastuspalvelusta ja annettiin sen perusteella asetus, missä määritellään meripelastuspalveluun osallistuvien viranomaisten johtosuhteet ja tehtävät sekä annetaan perusteet meripelastuspalvelun järjestämiseksi.

Ohjeet meripelastuspalvelun järjestämiseksi on annettu sisäasiainministeriön voimassaolevassa meripelastusohjeessa vuodelta 1980.

Sekä laissa ja asetuksessa että meripelastusohjeessa on meripelastusjärjestelmää ja sen toimintaa koskevista kohdista otettu huomioon Hampurissa v. 1979 solmitun kansainvälisen meripelastus-

tuspalvelusopimuksen suositukset. Niiden mukaan kussakin maassa meripelastuspalvelua johtavat ja koordinoivat vastuualueillaan meripelastuskeskukset apunaan lohkokeskukset omilla alavastuualueillaan.

Edellämainittu ministeriryhmä esitti kannanotossaan myös rajavartiolaitoksen organisaation ja toimintaedellytysten parantamista siten, että vuoteen 1985 mennessä saavutettaisiin tyydyttäväksi katsottava meripelastusvalmius.

Samaan aikaan organisaation kehittämissuunnitelman kanssa laati pelastuspalvelun valtakunnallisen neuvottelukunnan asettama meripelastuspalvelun viestijaosto selvityksen meripelastuspalvelun viestiyhteysjärjestelmässä havaituista puutteista ja esityksen niiden poistamiseksi. Selvityksessä esitetyt kalustolliset puutteet on voitu korjata lähes kokonaan. Näin ollen meripelastuskeskusten ja lohkokeskusten kalustolliset edellytykset myös viestitoiminnan osalta ovat ratkaisevasti parantuneet. Organisaation kehittäminen ei sen sijaan ole toteutunut suunnitellussa aikataulussa. Edellytysten paranemista on tapahtunut myös henkilöstön osalta. Helsingin meripelastuskeskukseen on saatu aikaan välitön ympärivuorokautinen johtamisvalmius. Toisaalta lohkokeskuksia ei ole vielä saatu välittömään ympärivuorokautiseen johtamisvalmiuteen.

Suomenlahden alueella meripelastuspalvelua johtaa ja koordinoi Suomenlahden merivartioston johtokeskuksessa toimiva Helsingin meripelastuskeskus apunaan Hangon, Helsingin ja Kotkan lohkokeskukset. Vastaavat järjestelyt on myös Saaristomerellä ja Pohjanlahdella.

Verrattuna aikaisempaan meripelastusjärjestelmään, jossa hädässä oleva alus johti pelastusyksiköiden toimintaa, on rannikkoradioasemien asema muuttunut keskeisestä viestiyhteyksiä koordinoivasta keskuksista avustavaksi viestityskeskukseksi. Niiden tehtävänä on toisaalta päivystää kansainvälisiä hätätaajuuksia ja välittää vastaanottamansa hätäviestit meripelastuskeskukseen ja toisaalta täydentää viranomaisten viestiyhteyksiä välittämällä pelastustoiminnan aikana viestejä hädässäolijan, pelastustoimintaa johtavan meripelastuskeskuksen ja pelastusyksiköiden, erityisesti apuun tulevien kauppa-alusten, välillä.

Posti- ja telelaitoksen toimeenpanemaa päivystyksen siirtoa voidaan pitää laitoksen sisäisenä toimenpiteenä meripelastuslaissa ja -asetuksessa annettujen tehtävien täyttämiseksi, mikäli rannikkoradioaseman mahdollisuudet hätäradioliikenteen vastaanottamiseen ja lähettämiseen sekä yhteydenpitomahdollisuudet pelastustoimintaa johtavaan meripelastuskeskukseen ovat turvatut. Asemien maantieteellinen sijainti ei vaikuta meripelastuspalvelun viestijärjestelmän tehokkuuteen. Nyt kyseessä olevassa tapauksessa Kotkan rannikkoradioaseman ollessa kauko-ohjattuna Helsinki -radiosta säilyvät edellytykset hätäradioliikenteen tekniseen hoitamiseen kaikilla hätätaajuuksilla ennallaan. Sen sijaan yhteydenpitomahdollisuudet meripelastuskeskukseen paranevat, sillä Helsinki -radiolla on suora puhelinyhteys Helsingin meripelastuskeskukseen mikä yhteys Kotka -radiolta puuttuu. Kotka -radion suora yhteys Kotkan lohkokeskukseen ei toisaalta ole niin tärkeä kuin suora yhteys meripelastuskeskukseen, sillä pelastustoimintaa johtaa joka tapauksessa meripelastuskeskus apunaan lohkokeskus.

Edelläesitetyn perusteella pelastuspalvelun valtakunnallisen neuvottelukunnan meripelastusjaosto katsoo, että Kotkan rannikkoradioaseman päivystyksen siirtäminen yöajaksi kauko-ohjauksella Helsingin rannikkoradioasemalle ei vaikuta heikentävästi meripelastuspalvelun viestijärjestelmän tehokkuuteen ja luotettavuuteen. Jaosto pitää kuitenkin tärkeänä, että rannikkoradiojärjestelmien mahdollisuudet meripelastuspalvelun kansainvälisten hätäradiotaajuuksien päivystämiseen sekä meripelastuskeskusten avustamiseen johtamistoiminnan vaatimien hätäviestien välittämiseen ja kansainvälisten viestiyhteyksien hoitamiseen turvataan meripelastusasetuksen edellyttämällä tavalla.

Erillisiä hätäviestityksen koordinoitikeskuksia jaosto ei pidä tarpeellisena, sillä se katsoo niiden tehtävän kuuluvan kulloinkin johtamisvastuussa olevalle meripelastuskeskukselle. Myöskään uuden meripelastusalan viestialan asiantuntijaelimien perustamista ei jaosto pidä tarpeellisena, sillä tehtävää varten on jo pelastuspalvelun valtakunnallisen neuvottelukunnan asettama meripelastuspalvelun viestijaosto, jossa eri viranomaiset ja vapaaehtoissektori ovat edustettuina.

· Radiosähköttäjäliiton kirjelmässä esitettyyn väitteeseen ns. radiomedical -palvelujen huononemisesta jaosto toteaa, että VHF- ja MF- radiopuhelintaajuuksilla, jotka kattavat sekä Suomenlahden, Pohjanlahden että Pohjois-Itämeren alueen, ko palvelu on edelleen mahdollista kuten ennenkin. Kansainvälisiä meri-alueita koskeva radiomedical -palvelu lyhytaaltoalueella ei kuulu Suomen meripelastuspalvelujärjestelmän piiriin.

Liitteenä viestijaoston selvitys meripelastuspalvelun viestijärjestelmän puutteista korjausesityksineen.

Meripelastusjaoston puheen-
johtaja
Kontra-amiraali

Jorma Kaisalo
Jorma Kaisalo

Sihteeri
Komentajakapteeni

Eero Kalanti
Eero Kalanti

TIEDOKSI meripelastusjaoston jäsenet

RT/SR